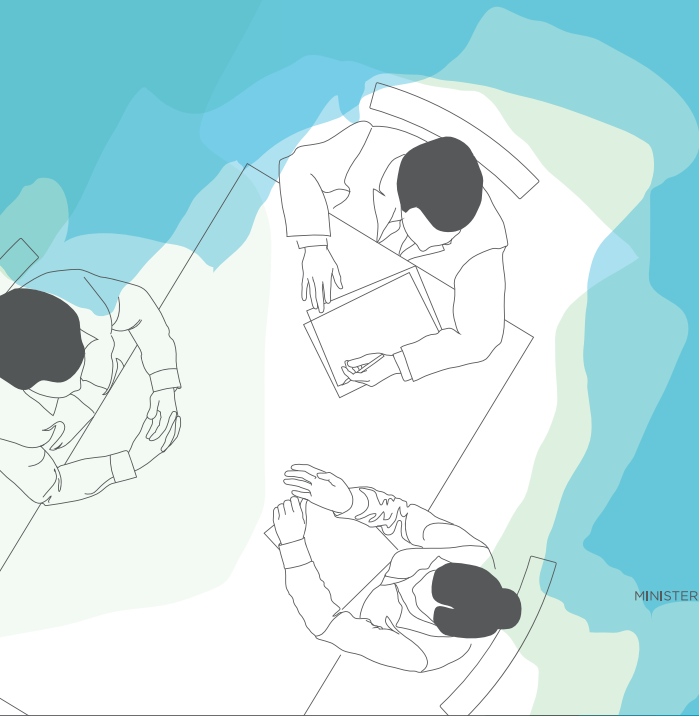

Proċess ta' Medjazzjoni fil-Qorti tal-Familja

MINISTERU GHALL-GUSTIZZJA, KULTURA
U GVERN LOKALI

Proċess ta' Medjazzjoni fil-Qorti tal-Familja

Ktejjeb ta' Informazzjoni maħruġ
mill-Qorti tal-Ġustizzja, Malta

Ottubru 2014

MINISTERU GHALL-ĠUSTIZZJA, KULTURA
U GVERN LOKALI

Daħla

Hu b'sodisfazzjon kbir għalija li qed nagħmel l-introduzzjoni ta' dan il-ktejjeb informattiv li qed jiġi ppubblikat għall-informazzjoni tal-pubbliku in ġenerali dwar il-proċess ta' medjazzjoni fil-qorti tal-familja.

Meta jinqalgħu diffikultajiet fiż-żwieġ, sfortunatament dawn ġeneralment jiġu riferuti lill-qrati tal-ġustizzja biex jiġu riżolti. Iżda l-għajjnuna ta' medjatur biex jgħinhom jaslu għal qbil mingħajr il-ħtieġa li jirrikorru għal-proċeduri formali ġewwa qorti, hi proċedura aktar effettiva u irħas.

Dan il-ktejjeb hu maħsub li jagħti l-informazzjoni meħtieġa lil dawk li jagħzlu li jmorru għall-medjazzjoni milli għall-proċeduri burokratiċi u li jieħdu aktar żmien. Dan il-ktejjeb hu miktub b'mod li jista' jinftiehem minn kulhadd.

Il-pubblikazzjoni ta' dan il-ktejjeb hija pass ieħor importanti fis-serje ta' miżuri li qed jieħu l-ministeru tiegħi sabiex is-sistemi tal-ġustizzja jkunu aktar effiċjenti u effikaċi. L-għoti tal-informazzjoni hi waħda mill-miżuri li tgħin liċ-ċittadini jifhmu d-drittijiet u l-obbligi tagħhom, filwaqt li fl-istess ħin ma jfossu homx mitlufa f'sistema li, wara kollox, hi maħsuba li twassal għall-ġustizzja għal kulhadd.

Owen Bonnici

Ministru għall-Ġustizzja, Kultura u Gvern Lokali

X'inhom l-Medjazzjoni fi kwistjonijiet tal-familja?

Meta kappja jkollha kwistjoni dwar affarijiet li għandhom x'jaqsmu mal-familja, il-partijiet jistgħu jitolbu għajna minn medjatur sabiex jgħinhom jilhq ftehim amikevoli mingħajr il-ħtieġa li jirrikorru għal proċeduri formali quddiem il-Qorti. Minkejja li l-medjazzjoni hija dejjem meħtieġa mil-ligi bħala l-ewwel pass meta wieħed jirrikorri fil-Qorti tal-Familja, dan il-proċess, meta jwassal għal ftehim amikevoli, jiffranka lill-partijiet milli jidhru fi spejjeż u proċeduri li jistgħu jkunu twal.

Dan il-proċess huwa kunfidenzjali u dak li jintqal jibqa' bejn il-partijiet, il-medjatur u l-avukat, jekk ikun hemm. F'dan il-proċess m'hemm x' rebbieħ u tellief, imma sempliċement żewġ adulti jiddiskutu l-kwistjonijiet biex jilhq ftehim f'forma ta' kuntratt li jsir uffċjali meta jiġi ppublikat minn Nutar.

Min hu l-medjatur u x'inhu r-rwol tiegħu?

Il-medjatur huwa dak il-persuna li tgħin lill-partijiet jilħqu ftehim amikevoli. Huwa persuna indipendenti u imparzjali, maħtur mill-Qorti. F'ċerti każijiet, il-partijiet jagħzlu l-medjatur huma stess u f'dan il-każ ikun hemm xi spejjeż żgħar. Il-medjaturi huma kollha professjonisti u kwalifikati. Hafna minnhom huma *family therapists*, *social workers* jew avukati. Fil-preżent hemm għaxar medjaturi mpjegati mal-Qorti tal-Familja. Medjatur ma jista' qatt jintalab jagħti x-xhieda fil-Qorti dwar dak li ntqal waqt is-seduti tal-medjazzjoni jekk il-partijiet jipproċedu b'kawża.

Il-medjatur m'huwiex Imħallef u allura ma jistax jagħti ordnijiet lill-partijiet. Jekk il-medjatur ikun avukat, dan m'għandu ebda dritt jew obbligu li jipprovdi pariri legali lill-partijiet. Persuna għandha titlob parir legali lill-avukat tagħha biss.

Jista' medjatur jiġi mibdul wara li jinħatar?

Medjatur jista' jiġi mibdul f'zewġ każijiet. Dawn huma:

- a.** Meta l-partijiet u l-medjatur ikunu jafu lil xulxin personalment – f'dal-każ il-medjatur jippreżenta nota fir-Registru tal-Qorti li permezz tagħha jitlob lill-Qorti taħtar medjatur ieħor minfloku. Dan isir sabiex il-partijiet jiġu protetti kif ukoll sabiex tinzamm l-imparzjalità.
- b.** Meta xi ħadd mill-partijiet iħoss li l-parti l-oħra tkun qed tiġi ppreferuta – f'dan il-każ, il-parti kkonċernata tista' tinforma lill-medjatur u dan jippreżenta nota fir-Registru tal-Qorti u fiha jitlob lill-Qorti taħtar medjatur ieħor minfloku.

Min jista' japplika għall-medjazzjoni?

Wieħed jista' japplika għall-medjazzjoni fil-Qorti tal-Familja fil-każijiet li ġejjin:

- a.** Meta persuna tħoss li ż-żwieġ tagħha m'huwiex qed jirnexxi u tkun tixtieq tissepara minn mal-mara jew mar-raġel;
- b.** Meta persuna tkun trid tiddivorzja minn mal-mara jew mar-raġel kemm-il darba jkunu ilhom ma jgħixu flimkien għal erba' snin jew aktar;
- c.** Meta persuna jkollha bżonn manteniment mill-mara jew mir-raġel;
- d.** Meta persuna jkollha tfal imwielda barra ż-żwieġ u tkun trid tirregola l-pożizzjoni tagħha rigward kura u kustodja, id-dritt li tkun tista' tiltaqa' mat-tfal kif ukoll il-manteniment;
- e.** Meta persuna jkollha bżonn tbiddel xi haġa mill-kuntratt jew sentenza ta' separazzjoni tagħha jew ta' divorzju;
- f.** Meta persuna tkun tixtieq tbiddel xi haġa mill-kuntratt jew mis-sentenza ta' separazzjoni tagħha li tirrigwarda l-kura u l-kustodja tat-tfal, id-dritt li tkun tista' tiltaqa' mat-tfal, kif ukoll il-manteniment.

Għalhekk, m'hemmx bżonn li persuna tkun miżżewġa biex tapplika għall-medjazzjoni.

Kif jibdew il-proċeduri ta' medjazzjoni u fhiex jikkonsistu?

Biex wieħed jirrikorri għall-medjazzjoni, għandu jikteb ittra sempliċi, indirizzata lir-Regjstratur tal-Qorti, li fha jitlob permess li jibda proċeduri ta' medjazzjoni. L-ittra għandu jkun fiha l-ismijiet u l-indirizz taż-żewġ partijiet u għallinqas in-numru tal-Karta tal-Identità tal-persuna li tkun qed tikteb l-ittra. Din l-ittra trid tiġi ffirmata mill-persuna li tiktibha u m'hemmx bżonn li tkun iffirmata minn avukat biex tkun valida. Din tiġi pprezentata fir-Regjistru li jinsab fit-Tieni Sular tal-Qorti tal-Familja. Din il-proċedura hija kompletament mingħajr ħlas.

Il-proċess tal-medjazzjoni jista' wkoll jinbada permezz ta' nota. Din in-nota ssir meta l-partijiet involuti jkunu diġà qablu dwar ċertu affarijiet, jew permezz tal-avukati tagħhom jew permezz ta' nutar pubbliku. In-nota jkun fiha l-istess dettalji tal-ittra, bid-differenza li l-partijiet jipprezentaw ukoll abbozz tal-kuntratt li jekk ikun hemm ftehim fuqu, jiġi ppublikat fl-aħħar tal-medjazzjoni. In-nota għandha tkun iffirmata miż-zewġ partijiet flimkien man-nutar magħżul minnhom jew inkella miż-zewġ avukati tal-partijiet u min-nutar tagħhom.

Irid jiġi pprezentat ċertifikat tat-twelid tat-tfal mal-ittra jew man-nota f'kull każ fejn il-partijiet ma jkunux miż-zewġin.

Malli tiġi pprezentata l-ittra jew in-nota, jinħatar medjatur mil-lista ta' medjaturi sabiex jisma' l-każ. Il-medjatur jista' wkoll jintgħażel privatament bi ftehim bejn il-partijiet innifishom u dan wisq probabbli jhaffef il-proċedura, iżda jinvolvi pagament żgħir lill-medjatur.

Il-medjatur jibgħat għall-partijiet permezz tal-posta u jagħtihom data speċifika li fiha jkunu jridu jmorru l-Qorti għas-seduta tal-medjazzjoni. Dawn is-seduti jsiru fil-Qorti tal-Familja f'kamra privata fejn ikun hemm biss il-partijiet, il-medjatur u jekk il-partijiet ikunu jixtiequ, l-avukati tagħhom ukoll. Fil-proċess ta' medjazzjoni mhux meħtieġ avukat u l-partijiet jistgħu jattendu għal dawn is-seduti mal-medjatur biss.

Il-medjatur l-ewwel jara jekk hemmx possibiltà li l-partijiet jirrikonċiljaw. Biex ir-rikonċiljazzjoni tkun suċċess, irid ikun hemm ir-rieda taż-zewġ partijiet. Jekk il-medjatur jidhirlu li hemm tama li ż-żwieġ jew ir-relazzjoni tista' tissalva, huwa jista' jwaqqaf temporanjament il-medjazzjoni u jirreferi lill-partijiet għall-*counselling*.

Jekk il-partijiet iħossu li m'hemmx tama li ż-żwieġ jew ir-relazzjoni ssalva, il-medjatur jipprova jgħin lill-partijiet jilħqu ftehim dwar it-tfal, dwar id-dar residenzjali u oġġetti personali oħrajn b'mod li tiġi kkawżata l-inqas tbatija possibbli liż-żewġ partijiet u lit-tfal, jekk ikun hemm tfal.

Biex jintlaħaq ftehim amikevoli, il-partijiet għandhom jattendu s-seduti b'moħħhom miftuħ u għandhom ikunu flessibbli fid-deċiżjonijiet tagħhom.

Il-medjatur jagħti ċ-ċans lill-partijiet li jesprimu l-opinjoni tagħhom u jtkellmu. Il-medjatur qiegħed hemm biss biex jgħin lill-partijiet jifhmu x-xewqat ta' xulxin, mhux biex jagħti l-ordnijiet.

Jekk il-partijiet jilħqu ftehim, isir kuntratt u jiġi moqri mill-medjatur lill-partijiet u jekk dawn ikunu kuntenti bih, il-medjatur jipprezenta dan il-kuntratt formalment fir-Reġistru tal-Qorti tal-Familja sabiex jintbagħat lill-Imħallef (jew Maġistrat fil-każ ta' Għawdex). Jekk l-Imħallef/ Maġistrat japprova dan il-kuntratt, il-partijiet jistgħu imorru għand nutar li jippubblika l-kuntratt u b'hekk jagħmlu ufficjali.

Il-partijiet m'għandhomx għalfejn jibzgu mill-medjazzjoni, iżda għandhom jagħmlu l-aħjar użu possibbli minnha. Il-proċess mhuwiex riġidu, bħal ma jkun mistenni waqt kawża fil-Qorti u l-partijiet huma liberi li jesprimu l-opinjoni tagħhom. Għas-seduti tal-medjazzjoni m'hemmx għalfejn jintlibes ilbies formali, bħal gळेkk u ingravata, l-importanti li jkun ilbies diċenti.

X'jigri jekk il-partijiet ikunu jridu d-divorzju?

Biex jitolbu d-divorzju permezz tal-medjazzjoni l-partijiet iridu jkunu ilhom ma jgħixu flimkien għal erba' snin jew aktar iżda ma jkunux separati skont il-liġi. Jekk il-partijiet ikunu separati skont il-liġi huma jkunu jridu jiftħu kawża żgħira l-qorti li normalment tikkonsisti f'seduta waħda li fiha l-qorti tisma' lill-partijiet imbagħad tippronunzja d-divorzju waqt is-seduta stess. Jekk il-partijiet m'humiex separati skont il-liġi, għandhom l-ewwel jitolbu għad-divorzju permezz tal-proċess tal-medjazzjoni.

Biex jibdew il-proċeduri tad-divorzju permezz tal-medjazzjoni, wieħed mill-avukati tal-partijiet irid jagħmel rikors fir-Regjistru tal-Qorti tal-Familja u mhux possibbli li parti tagħmel dan ir-rikors hi. Il-proċess ta' medjazzjoni għal divorzju huwa simili ħafna għal dak ta' medjazzjoni f'każijiet ta' separazzjoni peress li jiġi maħtur medjatur u jsir kuntratt finali jekk il-partijiet jaslu għal ftehim. L-unika differenza hi li fit-tmiem tal-proċess, meta l-Imħallef (jew il-Maġistat fil-każ ta' Għawdex) jiffirma l-kuntratt, l-avukat ikun irid jagħmel rikors ieħor fejn jitlob lill-Imħallef/Maġistrat jippronunzja d-divorzju bejn il-partijiet waqt seduta tal-qorti. L-Imħallef/Maġistrat isejjaħ lill-partijiet għal seduta waħda li fiha jippronunzja d-divorzju.

X'jigri meta xi ħadd mill-partijiet ikun irid ikellem lill-medjatur individwalment?

Jekk dan isirx jew le huwa fid-diskrezzjoni tal-medjatur responsabbli mil-każ. Jekk il-medjatur jidhirlu li dan se jkun ta' benefiċċju għall-partijiet, ikunu jistgħu jsiru seduti individwali ma' dik il-parti li tkun għamlet it-talba, sakemm ikun hemm qbil bejn iż-żewġ partijiet. Dak li jintqal lill-medjatur jibqa' kunfidenzjali sakemm il-parti ma tagħtihx il-kunsens tagħha sabiex jagħti l-informazzjoni.

It-tfal involuti jistgħu jesprimu l-opinjoni tagħhom u jistgħu jinstemgħu?

Tfal li għandhom eta' biżżejjed jistgħu jinstemgħu mill-medjatur jekk dan iqis li hu necessarju. It-tfal f'dan il-każ jingiebu quddiem il-medjatur u jinstemgħu minnu privatament. It-tfal jistgħu wkoll jinstemgħu minn *social workers*, psikologi u avukati tat-tfal maħtura mill-Qorti għal dan il-għan. Jista' jkun hemm drabi fejn it-tfal jinstemgħu minn Imħallef/Maġistrat privatament. Kemm it-tfal kif ukoll il-ġenituri tagħhom stess m'għandhomx jibzgu mill-fatt li t-tfal jitekellmu ma' dawn il-professjonisti peress li dan il-kuntatt jista' jkun ta' ġid kemm għat-tfal kif ukoll għall-ġenituri. L-ewwel prijorità tal-Qorti hija dejjem l-aħjar interess tat-tfal u dejjem taċċerta ruħha li dawn l-interessi tagħom ikunu protetti.

Jekk l-għajnuna ta' dawn il-professjonisti tkun meħtieġa waqt il-medjazzjoni, xi hadd mill-partijiet, jew il-medjatur innifso, jista' jitlob għall-ħatra tagħhom permezz ta' rikors lill-Qorti. L-ispejjeż tal-professjonisti involuti jithallsu mill-partijiet f'sehem indaqs bejniethom, bl-eċċezzjoni ta' dawk l-ispejjeż ta' l-avukati tat-tfal li jithallsu mill-Qorti. F'ċertu każijiet, il-Qorti jista' jidrilha li *social worker* mill-Aġenzija Appogg għandha ssegwi l-każ. Il-partijiet ma jhallsux għal dan is-servizz.

Il-professjonisti maħtura jirrapportaw lill-Imħallef/Maġistrat dwar il-każ u l-Imħallef/Maġistrat jagħti deciżjoni.

Kif tirnexxi medjazzjoni?

Medjazzjoni li tirnexxi hija waħda fejn il-partijiet jilħqu ftehim amikevoli wara li jkunu ddiskutew il-kwistjonijiet ta' bejniethom. Kuntrarjament għal dak li wieħed jista' jaħseb, il-medjazzjoni ma tirnexxix biss meta l-partijiet jirrikonċiljaw ir-relazzjoni tagħhom. Il-medjatur jipprova jirrikonċilja lill-partijiet iżda huwa m'huwiex *counsellor*. Għal *counselling* il-partijiet m'għandhomx jirrikorru l-Qorti iżda għandhom ifittxu għajjnuna professjonali oħra.

X'jiġri jekk il-partijiet ma jilħqux ftehim amikevoli?

Jekk il-partijiet ma jirnexx ilhomx jifthiemu, il-medjazzjoni tingħalaq u l-partijiet jiġu awtorizzati biex jipproċedu b'kawża fil-Qorti. Jekk il-partijiet ma jipprezentawx il-kawża fi żmien xahrejn minn meta l-medjazzjoni tkun ingħalqet, il-proċedura kollha taqa' u l-partijiet ikollhom jibdew il-proċedura mill-ġdid.

X'jigri jekk xi ħadd mill-partijiet ma jattendix għas-seduta?

Jekk il-parti li tibda l-proċess tal-medjazzjoni ma tattendix, il-medjazzjoni tingħalaq fuq il-bażi li ma jkunx hemm interess u ħadd mill-partijiet ma jista' jipproċedi b'kawża. Jekk tkun il-parti l-oħra li ma tattendix jew ma turi l-ebda interess li tilhaq ftehim, il-partijiet jingħataw permess mill-Qorti biex jibdedw kawża. Il-partijiet jingħataw iċ-ċans li jattendu għal żewġ seduti konsekuttivi u jekk ma jattendux, il-medjazzjoni tingħalaq.

X'jigri jekk xi ħadd mill-partijiet ikun jgħix barra minn Malta?

Jekk xi ħadd mill-partijiet ikun jgħix barra minn Malta, il-medjazzjoni ma tkunx tista' ssir. Lanqas jekk persuna jkollha prokura ta' dik il-parti li tgħix barra minn Malta, xorta ma tkunx tista' tattendi għal seduti ta' medjazzjoni. Għalhekk f'każ bħal dan, l-ittra tal-medjazzjoni tiġi magħluqa immedjatament u l-persuna li tkun kitbet l-ittra tingħata l-permess li tiftaħ kawża ta' separazzjoni fejn kuraturi jiġu maħtura mill-Qorti biex jirrapprezentaw l-interessi tal-persuna li tkun assenti. Meta parti tkun tgħix barra minn Malta, il-medjazzjoni tinfetaħ biss permezz ta' ittra li trid tkun maħlufa. Fl-ittra tal-medjazzjoni, il-parti għandha tiddikjara li r-raġel jew il-mara jgħixu barra minn Malta.

X'inhuma l-ispejjeż involuti waqt il-proċess ta' medjazzjoni?

L-ispejjeż involuti huma relattivament minimi meta wieħed jikkumparhom ma' kawża. Il-partijiet iħallu biss lill-avukat tagħhom, jekk jagħzlu li jkollhom is-servizz ta' avukat, u lin-nutar meta jiġi ppublikat il-kuntratt. Jekk jiddeċiedu li jagħzlu l-medjatur huma, il-partijiet iħallu wkoll l-ispejjeż tal-medjatur. Jekk matul il-proċess ikun hemm il-ħtieġa li xi professjonist jisma' lit-tfal, jista' jkun hemm xi spejjeż li jitħallsu lil dawn il-professjonist ukoll.

Fil-każ tad-divorzju, il-proċeduri jistgħu biss jibdeu permezz ta' avukat għan-nom tal-parti. Għalhekk hemm drittijiet obbligatorji li jridu jitħallsu lill-avukat. Drittijiet oħrajn li jridu jitħallsu huma d-dritt tar-Regjistru, id-dritt tal-medjatur, jekk jintagħżel privatament, u kwalunkwe dritt professjonali ieħor konness mal-każ.

X'turi l-istatistika dwar il-medjazzjoni?

L-istatistika li ġejja turi kemm kien hemm każijiet ġodda ta' medjazzjoni ppreżentati fil-Qorti tal-Familja. Dawn qed jiżdiedu minn sena għal oħra.

Każijiet godda ta' Medjazzjoni

2004	1493
2005	1327
2006	1322
2007	1322
2008	1466
2009	1502
2010	1548
2011	1589
2012	1581
2013	1809

Koppji li laħqu Ftehim Konsenswali

2004	441
2005	687
2006	653
2007	678
2008	645
2009	628
2010	632
2011	700
2012	726
2013	815

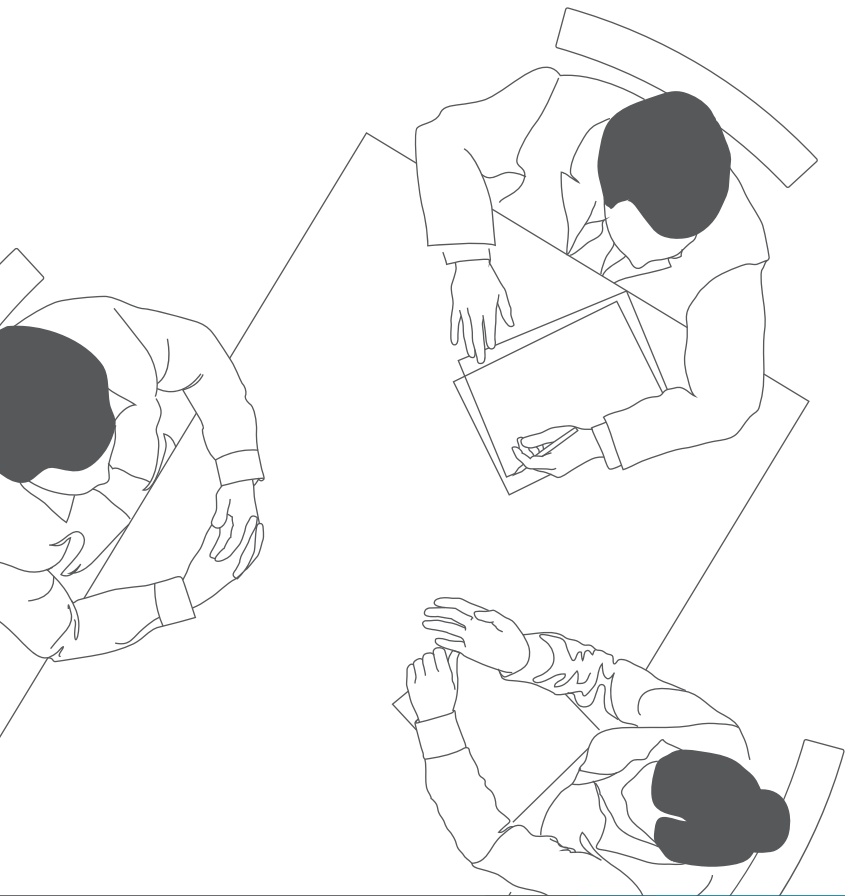
Koppji li rrikonċiljaw

2004	37
2005	112
2006	84
2007	84
2008	102
2009	89
2010	70
2011	82
2012	92
2013	75

Għalfejn persuna għandha tattendi għall-medjazzjoni?

L-użu effettiv ta' din l-opportunita' ta' medjazzjoni huwa ta' benefiċċju għall-partijiet peress li l-medjazzjoni ddum inqas minn kawża. Hekk kif jinħatar il-medjatur, dan jibgħat għall-partijiet u jibda l-proċess. Jekk il-partijiet jirnexxilhom jifthiemu, isir kuntratt u l-proċess jiġi konkluz. F'xi każijiet dan il-proċess jista' jieħu ftit ġimgħat biss. Barra minn hekk, l-ispejjeż involuti huma minimi meta mqabbla ma' proċess ta' kawża fil-qorti. Madankollu, hu essenzjali li l-partijiet jagħmlu hilitom kollha biex il-medjazzjoni tirnexxi.

Ottobru 2014

